

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Tdo/53/2018
Identifikačné číslo spisu: 5111010223
Dátum vydania rozhodnutia: 21.11.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Alena Šišková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:5111010223.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Aleny Šiškovej a sudcov JUDr. Jany Serbovej a JUDr. Patrika Príbelského, PhD., na neverejnom zasadnutí konanom v Bratislave 21. novembra 2018 v trestnej veci obvineného Ing. Z. E., pre zločin skrátenia dane a poistného podľa § 276 ods. 1, ods. 2 písm. d) Trestného zákona, o dovolaní obvineného Ing. Z. E., ktoré podal prostredníctvom obhajkyne JUDr. Andrei Havelkovej, advokátky v Žiline proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline z 24. augusta 2016, sp. zn. 2To/47/2016 v spojení s rozsudkom Okresného súdu Žilina z 26. februára 2016, sp. zn. 1T/31/2011, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného Ing. Z. E. sa o d m i e t a.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Žilina z 26.februára 2016, sp. zn. 1T/31/2011 bol obvinený Ing. Z. E. uznaný za vinného zo zločinu skrátenia dane a poistného podľa § 276 ods. 1, ods. 2 písm. d) Trestného zákona na tom skutkovom základe, že

- v postavení štatutárneho zástupcu, konateľa podnikateľského a daňového subjektu, spoločnosti s ručením obmedzeným O., s.r.o. so sídlom v J., M. č. X, IČO: XX XXX XXX, DIČ: XXXXXXXXXXXX, vo vzťahu k správcovi dane, Daňovému úradu Žilina I, daň z príjmov právnickej osoby

1) v daňovom priznaní k dani z príjmov právnickej osoby z 24. marca 2005 za zdaňovacie obdobie r. 2004 vykázal základ dane zisk 71 560,- Sk (2 375,36 eur) s daňovou povinnosťou 13 596,-Sk (451,30 eur), ale po daňovej kontrole za toto obdobie mu bol zvýšený základ dane na 773 560,- Sk (25 677,49 eur) s daňovou povinnosťou 146 976,- Sk (4 878,71 eur) pretože do účtovníctva zahrnul faktúry č. XXXXXX zo dňa 14 .januára 2004, č. XXXXXX zo dňa 19. januára 2004, č. XXXXXX zo dňa 26.januára 2004, č. XXXXXX zo dňa 5. februára 2004, č. XXXXXX zo dňa 18. februára 2004, č. XXXXXX zo dňa 24. februára 2004, č. XXXXXX zo dňa 8.marca 2004, č. XXXXXX zo dňa 16.marca 2004 od dodávateľa W., spol. s.r.o., Z. X, XXX XX J., IČO: XX XXX XXX za dodané služby a tovar, ktoré nikdy neboli týmto subjektom dodané, v celkovej hodnote neoprávnené zaúčtovaných položiek zvyšujúcich výsledok hospodárenia vo výške 651 012,-Sk (21 609,64 eur) bez DPH, pričom rozdiel vo výslednom vzťahu k štátnemu rozpočtu SR za zdaňovacie obdobie 2004, po

vylúčení uvedených dodávateľských faktúr zo základu dane predstavuje daňovú povinnosť vo výške 123 692,- Sk (4105,72 eur),

2) v druhom dodatočnom daňovom priznaní k dani z príjmov právnickej osoby. zo 14. októbra 2008 za zdaňovacie obdobie roku 2006 vykázal základ dane 3 328 315,- Sk (110 479,82 eur) s daňovou povinnosťou 632 379,- Sk (20 991,14 eur), ale do účtovníctva zahrnul faktúry č. XXX/XXXX zo dňa 18. apríla 2006, č. XXX/XXXX zo dňa 26. júna 2006, č. XXX/XXXX zo dňa 19. septembra 2006, č. XXX/XXXX zo dňa 29. septembra 2006, č. XXX/XXXX zo dňa 29. decembra 2006 od dodávateľa V.-M spol. s.r.o., P. cesta 1, XXX XX P. E., IČO: XX XXX XXX, ako dodávateľské faktúry za tovar a služby, ktoré však neboli spoločnosti O., s.r.o. poskytnuté a dodané, v celkovej hodnote neoprávnene zaúčtovaných položiek zvyšujúcich výsledok hospodárenia vo výške 489 035,- Sk (16 232,99 eur) bez DPH, pričom rozdiel vo výslednom vzťahu k štátnemu rozpočtu SR za zdaňovacie obdobie 2006 na dani z príjmu právnickej osoby oproti dani vykázanej v druhom dodatočnom daňovom priznaní po vylúčení uvedených nákladov zo základu dane a úprave odpočítanej straty, predstavuje daňovú povinnosť vo výške 96 314,- Sk (3 197,04 eur),

3) v dodatočnom daňovom priznaní k dani z príjmov právnickej osoby zo 14. októbra 2008 za zdaňovacie obdobie r. 2007 vykázal základ dane 25 230 392,- Sk (837 495,58 eur) s daňovou povinnosťou 4 793 774,- Sk (159 124,15 eur), ale do účtovníctva bola neoprávnene zahrnutá faktúra od dodávateľa Q. Z. E., C. č. XXX, XXX XX P. E., IČO: XX XXX XXX, pri ktorej dodávateľ nepreukázal uskutočnené zdaniteľné plnenie v zmysle faktúry č. XX/XXXX zo dňa 8. októbra 2007, fakturovaná suma 250 000,-Sk (8 298,48 eur) bez DPH, pričom rozdiel vo výslednom vzťahu k štátnemu rozpočtu SR za zdaňovacie obdobie 2007 na dani z príjmu právnickej osoby po vylúčení uvedenej dodávateľskej faktúry zo základu dane predstavuje daňovú povinnosť vo výške 47 500,-Sk (1 576, 71 eur), daň z pridanej hodnoty,

4) v dodatočnom daňovom priznaní k dani z pridanej hodnoty za IV. štvrťrok 2005 z 27. marca 2005 vykázal daň zo zdaniteľných obchodov vo výške 1 244 143,-Sk (41 297,98 eur) odpočítanú daň vo výške 1 140 905,- Sk (37 871,11 eur), z čoho vyplynula vlastná daňová povinnosť vo výške 103 238,- Sk (3 426,87 eur), ale do účtovníctva neoprávnene zaúčtoval doklad z ERP zo dňa 13. decembra 2005 vystavený podnikateľským subjektom T. P. Y, Y, IČO: XX XXX XXX, P. XXX/X, XXX XX J., základ dane 17 877,20,-Sk (93,41 eur), DPH 19% 3 396,70 (112,75 eur), spolu 21 273,90,-Sk (706,16 eur), ktorý tovar nebol nikdy dodaný spoločnosti O., s.r.o. čím došlo k zníženiu dane na vstupe o 3 396,70,-Sk (112,75 eur),

5) v dodatočnom daňovom priznaní k dani z pridanej hodnoty za mesiac apríl 2006 z 23. augusta 2006 vykázal daň zo zdaniteľných obchodov vo výške 570,783,- Sk (18 946,52 eur) odpočítanú daň vo výške 355 652 Sk (11 805,48 eur), z ktorých vyplynula vlastná daňová povinnosť vo výške 215 131,- Sk (7 141,04 eur), ale v danom zdaňovacom období neoprávnene zaúčtoval dodávateľskú faktúru č. XXX/XXXX zo dňa 18. apríla 2006 fakturovaná suma bez DPH 84 033,60,-Sk 2 789,40,- Sk (529,99 eur) celkom 100 000,- Sk (3 319,39 eur) od spoločnosti V. -M, spol. s. r.o. za tovar a služby, ktoré nikdy neboli spoločnosti O., s.r.o. poskytnuté, čím došlo k zníženiu dane na vstupe o 15 966,40,- Sk (529,99 eur),

6) v dodatočnom daňovom priznaní k dani z pridanej hodnoty za zdaňovacie obdobie september 2006 z 25. októbra 2006 vykázal daň zo zdaniteľných obchodov vo výške 349 403,- Sk (11 958,05 eur), odpočítanú daň vo výške 118 788,- Sk (3 943,04 eur) s výslednou vlastnou daňovou povinnosťou vo výške 230 615,- Sk (7 655,02 eur), ale v danom zdaňovacom období neoprávnene zaúčtoval dodávateľské faktúry č. XXX/XXXX zo dňa 29. septembra 2006 fakturovaná suma bez DPH 84 033, 60,- Sk (2 789, 40 eur), DPH 15 966, 40 Sk (529,99 eur) celkom 100 000,- Sk (3 319, 39 eur) a 265/2006 zo dňa 19. septembra 2006 fakturovaná suma bez DPH 3 090,- Sk (102,57 eur), DPH 587, 10 Sk (19,49 eur) celkom 3.677,- Sk (122, 05 eur) od spoločnosti V. - M, spol. s.r.o., za tovar a služby, ktoré nikdy neboli spoločnosti O., s.r.o. poskytnuté, čím došlo k zníženiu dani na vstupe o 16 553,50,- Sk (549,48 eur), v konečnom dôsledku skrátil dane z príjmov právnickej osoby a z pridanej hodnoty vo výške 10 071, 79 eur (303 422,60 Sk) na úkor štátneho rozpočtu SR.

Za to bol obvinenému Ing. Z. E. uložený podľa § 276 ods. 2 Trestného zákona, § 36 písm. j) Trestného zákona, § 38 ods. 3 Trestného zákona, § 39 ods. 1 Trestného zákona na trest odňatia slobody vo výmere 2 (dva) roky.

Podľa § 49 ods. 1 písm. a) Trestného zákona; §50 ods. 1 Trestného zákona obvinenému výkon trestu odňatia slobody podmienčne odložil na skúšobnú dobu 2 (dva) roky.

II.

Obvineného Ing. Z. E., nar. XX. M. XXXX v Y., trvale bytom J.-J., Z. U. XXX/X podľa § 285 písm. f) Trestného poriadku oslobodil spod obžaloby pre skutok pod bodmi 7), 8) v obžalobe prokurátora Okresnej prokuratúry v Žiline, sp. zn. 1Pv 322/09-32 zo dňa 28. februára 2011 a kvalifikovaný ako prečin neodvedenia dane a poistného podľa § 277 ods. 1 Trestného zákona, že :

nadmerný odpočet DPH

7) v dodatočnom daňovom priznaní k dani z pridanej hodnoty za zdaňovacie obdobie jún 2006 z 23. augusta 2006, vykázal daň zo zdaniteľných obchodov vo výške 116 137,- Sk (3 855,04 eur), odpočítanú daň vo výške 284 071,- Sk (9 429,43 eur) a uplatnil si nadmerný odpočet 167 934,- Sk (5 574,39 eur), ale v danom zdaňovacom období si neoprávnene zaúčtoval faktúru č. XXX/XXXX zo dňa 26. júna 2006 fakturovaná suma bez DPH 172 268,90,- Sk (5 718,28 eur), DPH 32 731,10,- Sk (1 086,47 eur), celkom 205.000,- Sk (6 804,75 eur) od spoločnosti V. - M, spol. s.r.o., faktúry za tovar a služby, ktoré nikdy neboli spoločnosti priestor, s.r.o. poskytnuté, čím neodviedol daň vo výške 32 731,10,-Sk (1 086,47 eur),

8) v dodatočnom daňovom priznaní k dani z pridanej hodnoty za zdaňovacie obdobie december 2006 zo 6. októbra 2008, vykázal daň zo zdaniteľných obchodov vo výške 92 899,- Sk (3 083,68 eur), odpočítanú daň vo výške 68 346,- Sk (2 268,67 eur) a uplatnil si nadmerný odpočet 104 647,- Sk (3 473,64 eur), ale v danom zdaňovacom období neoprávnene zaúčtoval dodávateľskú faktúru č. XXX/XXXX zo dňa 29. decembra 2006 fakturovaná suma bez DPH 145 608, 40,- Sk (4 833,31 eur) DPH 27 665,60,- Sk (918,33 eur), celkom 173 274,- Sk (5 751,64 eur) od spoločnosti V. - M, spol. s.r.o. za tovar a služby, ktoré nikdy neboli spoločnosti O., s.r.o. poskytnuté, čím neodviedol daň vo výške 27 665, 60,- Sk (918,33 eur) v konečnom dôsledku neoprávnene si uplatnil nadmerný odpočet dane z pridanej hodnoty vo výške 2 004,80 eur (60.396,70 ,- Sk) na úkor štátneho rozpočtu SR, nakoľko trestnosť činu zanikla.

Proti tomuto rozsudku podal ihneď po jeho vyhlásení odvolanie obvinený, ktoré podaním zo 17. júna 2016 písomne odôvodnil.

Krajský súd v Žiline uznesením z 24. augusta 2016, sp. zn. 2To/47/2016, podľa § 319 Trestného poriadku odvolanie obvineného Ing. Z. E. zamietol.

Obvinený Ing. Z. E. písomným podaním z 30. mája 2018, doručeným Okresnému súdu Žilina 29. júna 2018, podal prostredníctvom obhajkyne JUDr. Andrei Havelkovej proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline z 24. augusta 2016, sp. zn. 2To/47/2016 v spojení s rozsudkom Okresného súdu Žilina z 26. februára 2016, sp. zn. 1T/31/2011 dovolanie.

V dovolaní obvinený poukázal na naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) a písm. g) Trestného poriadku.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku dovolateľ uviedol, že napadnuté rozhodnutie (v zmysle I. ÚS 141/04) rozhodnutie prvostupňového aj odvolacieho súdu tvoria jeden celok) je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku, nakoľko u obvineného nemožno hovoriť o úmyselnom konaní.

Obvinený si je vedomý toho, že úlohou dovolacieho súdu nie je posudzovať skutkové zistenia, ale iba právnu kvalifikáciu skutku, či zákonné použitie iného hmotnoprávneho ustanovenia, avšak napadnutým rozhodnutím došlo práve k tomu, že súdy konajúce v tejto veci úplne nesprávne ustálili pojem úmyslu na zistený skutkový stav, čo samo osebe znamená nesprávne právne posúdenie a nesprávne použitie legálnej definície úmyslu, čím neboli preukázané základné znaky skutkovej podstaty, za ktorú bol obvinený uznaný vinným.

Podľa názoru obvineného pritom aj odvolací súd sa pri posudzovaní, či skutková veta odsudzujúceho rozsudku „pasuje“ na skutkovú podstatu (a iné hmotnoprávne ustanovenia) nemôže obmedziť iba na prieskum samotnej skutkovej vety, ale je v záujme zabezpečenia práva na spravodlivý proces musí súdmi prvého a druhého stupňa zistenú skutkovú vetu konfrontovať s odôvodnením ich rozhodnutí a vykonaným dokazovaním, nakoľko opačný prístup by bol čisto formalistickým a mohol by viesť ku konštatovaniu, že skutková veta predstavuje daný trestný čin, hoci by odôvodnenie napadnutých rozhodnutí a vykonané dokazovanie preukazovali pravý opak. Obhajoba na absenciu úmyslu poukazovala na prvostupňovom ako aj odvolacom súde. Súd sa s touto spornou otázkou dôsledne nevysporiadali. Na jednej strane prijali záver o tom, že obvinený vedel o predkladaní fiktívnych faktúr do účtovníctva spoločnosti O. (teda, že tieto sám predložil alebo o ich predložení a fiktívnosti bol preukázateľne informovaný - čo však nevyplýva z vykonaného dokazovania) a proti nemu úplne opačne konštatovali, že je dôležité len to, že obvinený mal na starosti ekonomické a daňové záležitosti spoločnosti, a to, že za túto činnosť v plnom rozsahu zodpovedal. Vedomosť obvineného o fiktívnych faktúrach a ich účtovaní nebola preukázaná, a teda ani jeho úmysel, skutok nie je trestným činom. U obvineného nemožno hovoriť ani o jednej z foriem zavinenia podľa § 15 Trestného zákona. Zodpovednosť obvineného za vedenie účtovníctva nemožno stotožňovať s pojmom trestnoprávnej zodpovednosti a zamieňanie týchto dvoch pojmov viedlo k tomu, že napadnuté rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku, alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia. Zodpovednosť za vedenie účtovníctva v rovine daňového práva, nemožno stotožniť s trestnoprávnou zodpovednosťou. Takýto extenzívny výklad nie je prípustný. Obvinený o fiktívnosti faktúr nevedel. Osoby konajúce za spol. W. s.r.o. V - m, spol. s.r.o. a T.. P. Y., Y. neuviedli vo svojich výpovediach, že by za spoločnosť O., s.r.o. rokovali s obvineným, dokonca zhodne uvádzali, že obvineného ani nepoznajú. Z uvedeného vyplýva záver, že obvinený nezabezpečoval daňové doklady, ktoré mali byť údajne fiktívnymi - t. j. takými, ktoré mali slúžiť na znižovanie základu dane spol. O., s.r.o. obvinený nič nesimuloval, žiaden obchod, či plnenie, ktorých výsledkom malo byť zníženie dane nedojednávajúc, neuzavrel a ani na jeho uzavretie nikoho nenahováral a taktiež ani dodatočne žiaden takýto obchod neschválil. Obvinený ďalej objasňuje problematiku znižovania základu dane daňovou stratou z minulých období :

- základ dane je príjem podnikateľa znížený o jeho výdavky,
- daň sa vypočíta zo základu dane, a to percentuálnou sadzbou upravenou právnym predpisom,
- výsledkom podnikania v účtovnom roku môže byť kladná hodnota - zisk, avšak na strane druhej aj záporná hodnota - strata,
- pokiaľ podnikateľ vytvorí stratu, neplatí v danom roku žiadne dane z príjmu a navyše v ďalších rokoch môže prípadný kladný výsledok podnikania, t. j. plusový základ dane znížiť o stratu z minulých období a tak de facto znížiť aj samotnú daň , pričom na zníženie základu dane je možné použiť aj len časť straty z minulého obdobia.

Je právom podnikateľa rozhodnúť sa, či zníži o stratu z minulého obdobia základ dane v ďalších rokoch alebo túto možnosť z rôznych dôvodov nevyužije. V prípade spol. O., s.r.o. sa táto možnosť nevyužila, nakoľko spoločnosť z dôvodu vysokej kredibility pred obchodnými partnermi a najmä bankami, potrebovala dobré obchodné výsledky, v preklade - potrebovala vykazovať vysoký príjem, vysoký základ dane, teda vysoký zisk a tým aj samozrejme vysokú daňovú povinnosť, t. j. potrebovala v danom období platiť dane vysoké a nie tieto znižovať. Aj napriek zákazu skúmania zisteného skutku obvinený považuje za nevyhnutné v dovolaní poukázať na zjavne nesprávne skutkové zistenie, týkajúce sa bodu 3) skutkovej vety rozsudku okresného súdu, kde vykonaným dokazovaním bolo nepochybne preukázané, že zdaniteľné plnenie fakturované fa. č. X/XXXX z 8. októbra 2007 v sume 250 000,- Sk bolo reálne vykonané. Proti tomuto zisteniu neexistuje ani jeden priamy, či nepriamy dôkaz. Odvolací súd sa touto zásadnou odvolacou námietkou nezaoberal, čím bolo porušené právo obvineného na obhajobu a súčasne aj jeho právo na spravodlivý proces. Prokurátor v záverečnej reči na hlavnom pojednávaní konanom 24. februára 2016 pripustil v tomto bode obžaloby isté pochybnosti, ktoré by bolo možné hodnotiť v prospech obvineného. Napadnutým rozhodnutím tak okresný, ako aj krajský súd, porušili zákaz svojvôle v trestnom konaní, nakoľko v tomto bode obvineného odsúdili bez toho, aby odôvodnili na základe akých dôkazov uznali vinu obvineného a bez toho, aby bolo preukázané akékoľvek protiprávne konanie napĺňajúce základné znaky skutkovej podstaty trestného činu podľa Trestného zákona.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku obvinený Ing. Z. E. uviedol, že napadnuté rozhodnutie sa zakladá na nezákonne vykonaných dôkazoch. Obvinený ešte v prípravnom konaní namietal, že výška škody tak, ako je táto ustálená orgánmi činnými v trestnom konaní, nie je určená správne a zákonne. V rozsudku Okresného súdu Žilina, sp. zn. 1T/31/2011 sa výslovne uvádza: „Suma, v akej došlo k skráteniu dane, vyplýva z výpovedí zamestnancov daňového úradu E. L. a M. M.“ (str. 26 ods. 2). Ako sa uvádza na inom mieste rozsudku (str. 18 a str. 16), títo svedkovia na žiadosť vyšetrovateľky realizovali výpočet daňovej povinnosti pre prípad, že by vyšetrovateľkou predložené faktúry boli faktúrami fiktívnymi. Iný dôkaz k rozsahu skrátenia daňovej povinnosti nebol v tejto trestnej veci vykonaný. Svedok M. M. označil tento postu OČTK v prípravnom konaní za neštandardný, nakoľko obvykle OČTK dali podnet na vykonanie daňovej kontroly. Tak by mohol obvinený ako štatutár spoločnosti realizovať práva prislúchajúce mu v daňovom konaní, vrátane možnosti preskúmania správnosti výšky daňovej povinnosti zistenej daňovým úradom, ako aj práva pri dovyrubení dane uplatniť pre jej úhradu odpočet daňovej straty z minulých období, vrátane možnosti zaplataenia správne určenej daňovej povinnosti na základe výsledkov zákonne vykonanej daňovej kontroly. Súd ustálil rozsah krátenia dane na základe svedeckých výpovedí pracovníkov daňového úradu. Na stanovenie rozsahu skrátenia dane je podľa názoru obvineného potrebné ustanoviť znalca za účelom podania znaleckého posudku. Súd v tejto trestnej veci toto nevykonal, preto jeho rozhodnutie vychádza z nezákonne vykonaného dokazovania. I keď sa v napadnutých rozhodnutiach uvádza, že v spol. O. s.r.o. boli vykonané daňové kontroly v rokoch 2003 a 2004 a júni 2006, tieto neboli zamerané na skrátenie dane z príjmu, či DPH v danom období, ktoré by bolo predmetom vzneseného obvinenia. Rozsah skrátenia dane nebol ani okresným, ani krajským súdom zistený v súlade so zákonom. Navyše otázka rozsahu skrátenia dane je otázkou viny a trestu a teda si ju musí posúdiť trestný súd samostatne podľa ust. § 7 Trestného poriadku, čo ale v danom prípade neurobil a uspokojil sa so svedeckými výpoveďami zamestnancov daňového úradu, čo zakladá opäť dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. Týmto postupom došlo aj k porušeniu zásady voľného hodnotenia dôkazov podľa § 2 ods. 12 Trestného poriadku. Podľa názoru obvineného mu týmto nezákonným postupom bola odňatá možnosť využiť účinnú ľútosť.

Vzhľadom na uvedené obvinený Ing. Z. E. navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky vydal nasledovný rozsudok: Rozsudkom Okresného súdu Žilina č. k. 1T/31/2011 zo dňa 26. februára 2016 a uznesením Krajského súdu v Žiline č. k. 2To/47/2016-2880 zo dňa 24. augusta 2016 a v konaní, ktoré im predchádzalo, bol porušený zákon v ustanoveniach § 319 Trestného poriadku, § 2 ods. 9 Trestného poriadku, § 34 Trestného poriadku, § 44 Trestného poriadku, § 2 ods. 10 Trestného poriadku, § 119 Trestného poriadku, § 127 a nasl. Trestného poriadku, § 2 ods. 12 Trestného poriadku, § 176 ods. 1, 2 Trestného zákona v spojení s § 36 písm. j) Trestného zákona, § 38 ods. 3 Trestného zákona, § 39 ods. 1 Trestného zákona, § 124 ods. 1 Trestného zákona v spojení s § 126 Trestného zákona, § 15 Trestného zákona a § 86 ods. 1 písm. e) Trestného zákona v neprospech obvineného Z. E.. Rozsudok Okresného súdu Žilina, č. k. 1T/31/2011 zo dňa 26. februára 2016 a uznesenie Krajského súdu v Žiline, č. k. 2To/47/2016-2880 zo dňa 24. augusta 2016 sa zrušujú v celom rozsahu. Okresnému súdu Žilina sa prikazuje, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

K dovolaniu obvineného sa vyjadril prokurátor Okresnej prokuratúry Žilina, (ďalej len „prokurátor“) ktorý v písomnom vyhotovení z 23. júla 2018, okrem iného uviedol, že otázka zavinenia bola detailne a kvalifikovane rozvedená v rozsudku Okresného súdu Žilina sp. zn. 1T/31/2011 a vyjadruje sa k nej aj odôvodnenie uznesenia Krajského súdu v Žiline sp. zn. 2To/47/2016.

Skutočnosť, že obvinený je „bývalý pracovník daňového úradu, navyše dlhoročný skúsený účtovník“, argumentačne nepodporuje názor na absenciu úmyslu, skôr naopak. V tejto súvislosti aj neumorenie straty z minulých období za účelom predstierania či deklarovania vysokej kredibility voči obchodným partnerom a peňažným ústavom neumiestňuje celkový charakter účtovníckeho pôsobenia obvineného do roviny korektnosti.

Podľa názoru prokurátora nie je splnený dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného

poriadku.

Pokiaľ dovolateľ namieta v rámci uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku nesprávne stanovenie rozsahu skrátenia dane a týmto nezákonným postupom mu mala byť odňatá možnosť využitia inštitútu účinnej ľútosti, s týmto názorom sa prokurátor nestotožňuje.

Rozsah skrátenia dane nebol stanovený len na základe výpovedí zamestnancov daňového úradu, ale bol týmito osobami v procesnom postavení svedkov vypočítaný z preukázateľne fiktívnych faktúr ovplyvňujúcich základ dane a následnú daňovú povinnosť v neprospech štátneho rozpočtu Slovenskej republiky. Pre presné numerické vyčíslenie daňovej povinnosti, vychádzajúc z vylúčenia fiktívnych faktúr, nie je potrebné znalecké dokazovanie. Podľa názoru prokurátora ani tento dovolací dôvod naplnený nebol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) na základe podaného dovolania zistil, že dovolanie je prípustné (§ 368 ods. 1 Trestného poriadku), bolo podané oprávnenou osobou [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku] za splnenia podmienok uvedených v § 373 Trestného poriadku, v zákonnej lehote a mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 1, ods. 3 Trestného poriadku). Dospel však k záveru, že nie sú naplnené dôvody dovolania uvedené v § 371 ods. 1 písm. i), a písm. g) Trestného poriadku.

Najvyšší súd pripomína, že dovolanie má byť len skutočne výnimočným prielomom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. V konkrétnom prípade však musí vždy prevažovať záujem zákonnosti rozhodnutí a postupu konania, ktoré právoplatnému rozhodnutiu predchádzalo, nad záujmom na stabilite a nezmeniteľnosti právoplatného rozhodnutia. Tak tomu bude iba pri zásadných a podstatných vadách, pre ktoré nemôže napadnuté rozhodnutie obstať, pretože by to bolo ohrozením zákonného a spravodlivého rozhodnutia. Preto možnosti podania dovolania, vrátane dovolacích dôvodov, musia byť nutne obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia riadna opravná inštitúcia.

Pokiaľ ide o dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku; z tohto ustanovenia vyplýva, že dovolací súd nepreskúmava skutkové zistenia, na ktorých je založené napadnuté rozhodnutie súdu, teda nepreskúmava ani neúplnosť skutkových zistení ani nesprávne hodnotenie dôkazov a pod. Rozsah jeho prieskumnej povinnosti je vždy vymedzený len dovolacím dôvodom, pre ktorý je dovolanie podané. Prax najvyššieho súdu Slovenskej republiky ako súdu dovolacieho dôsledne vychádza zo zásady, že trestné konanie je založené na princípe dvojinstančnosti. Dovolanie, ani prostredníctvom tohto dovolacieho dôvodu, nenahrádza riadne opravné prostriedky, ani iné mimoriadne opravné prostriedky, ktorých uplatnením možno riešiť niektoré nedostatky v skutkových zisteniach. Skutkový stav je v prípade rozhodovania o dovolaní hodnotený len z toho hľadiska, či skutok alebo iná okolnosť skutkovej povahy boli správne právne posúdené, teda či sú právne kvalifikované v súlade s príslušnými ustanoveniami hmotného práva. Na podklade tohto dovolacieho dôvodu teda nie je možné posudzovať a hodnotiť správnosť a úplnosť skutkového stavu ani preverovať úplnosť vykonaného dokazovania a správnosť hodnotenia jednotlivých dôkazov; pretože to sú otázky upravené normami procesného práva a nie hmotným právom. Tento záver zodpovedá skutočnosti, že dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom a rozhoduje o ňom najvyšší súd, kde nemožno znovu vytvárať, či zásadne meniť skutkové zistenia. Právna úprava spôsobu rozhodovania najvyššieho súdu predpokladá, že v tomto konaní nebude dokazovanie vykonané vôbec, alebo len celkom výnimočne v značne obmedzenom rozsahu a zamerané výlučne na to, aby mohlo byť rozhodnuté o dovolaní (§ 379 ods. 2 Trestného poriadku).

V rámci toho dovolacieho dôvodu je teda vylúčené uplatňovanie námietok proti skutkovým zisteniam pre ich nesprávnosť alebo neúplnosť, či už v dôsledku nevykonania potrebného dokazovania alebo nesprávneho hodnotenia dôkazov. Vo vzťahu k zistenému skutku možno namietať iba to, že tento mal byť posúdený ako iný trestný čin, resp., že skutok nevykazuje znaky žiadneho trestného činu.

Dovolací súd hodnotí skutkový stav pri rozhodovaní o dovolaní, ktoré sa opiera o dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku len z toho hľadiska, či skutok, resp. skutky, z ktorých bol

obvinený uznaný vinným, boli v skutkovej vete rozsudku vymedzené tak, aby zodpovedali znakom skutkovej podstaty príslušných trestných činov.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že skutková veta tak, ako bola ustálená, obsahuje všetky zákonné znaky trestného činu - zločinu skrátenia dane a poistného podľa § 276 ods. 1, ods. 2 písm. d) Trestného zákona, z ktorého bol obvinený Ing. Z. E. uznaný za vinného a jeho konanie bolo správne právne posúdené v súlade s príslušnými ustanoveniami hmotného práva. Zistený skutkový stav bol správne právne kvalifikovaný, pretože obvinený Ing. Z. E. svojím konaním naplnil všetky obligatórne znaky skutkovej podstaty hore uvedeného trestného činu. V tejto súvislosti Najvyšší súd Slovenskej republiky poukazuje na podrobné odôvodnenie rozsudku súdu prvého stupňa (str. 21 - 27) naň nadväzujúceho uznesenia krajského súdu a v podrobnostiach na ne odkazuje.

Obvinený v dovolaní namietal, že v konaní mu nebol preukázaný úmysel.

Trestný čin skrátenia dane a poistného je trestným činom úmyselným, pričom sa nevyžaduje úmysel priamy, ale postačí i preukázanie úmyslu nepriameho. Úmysel páchatel'a sa musí vzťahovať i na to, že daň alebo iná povinná dávka je skrácovaná alebo je vylákavaná výhoda na dani alebo inej povinnej platbe. Taký úmysel je potrebné posudzovať z celého konania páchatel'a, pričom dôležitými signálmi o jeho úmyselnom zavinení môžu byť rôzne formy a spôsoby zásahu do účtovníctva, spôsob vedenia a uchovávanía účtovných a iných dokladov, prejavy ústne i písomné urobené k štátnym orgánom alebo obchodným partnerom a pod.

Pre úplnosť možno uviesť, že zavinenie je vnútorným psychickým vzťahom páchatel'a k zamýšľanému následku, pričom je vybudované na vôľovej a vedomostnej zložke zavinenia. Práve na zložke vedomostnej a vôľovej sú vybudované dve formy zavinenia a to zavinenie úmyselné a nedbanlivostné. Rozlíšenie medzi nimi sa robí pomocou vôľovej zložky, ktorú úmysel obsahuje, vedľa vedomostnej zložky, vždy, avšak pri nedbanlivosti chýba. Vôľovou zložkou sa pritom nerozumie len chcenie následku (priamy úmysel), ale aj uzrokovanie s následkom (nepriamy úmysel).

Obvinený Ing. E. konal v priamom úmysle s poukazom na § 15 písm. a) Trestného zákona, nakoľko chcel spôsobom uvedeným v trestnom zákone porušiť záujem chránený týmto zákonom. Táto skutočnosť vyplýva z vykonaného dokazovania, aj z výpovede obvineného, že ekonomické, účtovné záležitosti a daňovú politiku spoločnosti mal on na starosti. Obvinený mal aj podnikateľský subjekt, ktorý sa zaoberal spracovávaním účtovníctva a daňových priznaní pre iné subjekty a v minulosti bol zamestnancom daňového úradu.

Vzhľadom na uvedené, ani dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku naplnený nebol.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku možno úspešne uplatniť v prípade, keď rozhodnutie súdu je založené na dôkazoch, ktoré neboli na hlavnom pojednávaní vykonané, resp. neboli vykonané zákonným spôsobom, prípadne na dôkazoch, ktoré neboli získané zákonným spôsobom. Skutočnosť, že rozhodnutie je založené na dôkazoch získaných nezákonne, musí byť z obsahu spisového materiálu zrejmá a nemožno ju vyvodzovať na základe toho, že by sa mali inak vyhodnocovať už vykonané dôkazy.

Obvinený v rámci tohto dovolacieho dôvodu namietal nevykonanie dokazovania znaleckým dokazovaním, ale iba na základe výpovede svedkov - pracovníkov daňového úradu, na základe ktorých výpovedí bol ustálený rozsah krátenia dane.

K tomu najvyšší súd uvádza, že proces dokazovania (a to nielen z hľadiska hodnotenia obsahu jednotlivých dôkazov, ale aj z hľadiska rozsahu dokazovania) je ovládaný zásadou voľného hodnotenia, kedy po vykonaní logických úsudkov v kontexte všetkých, vo veci vykonaných dôkazov, dochádza k vydaniu meritórneho rozhodnutia. Zákon pritom neurčuje a ani nemôže určiť konkrétne pravidlá, podľa

ktorých by sa malo vychádzať v konkrétnom prípade pri určení rozsahu dokazovania alebo pri hodnotení obsahu dôkazov, prípadne ich vzájomnej súvislosti. Jediným všeobecným pravidlom určujúcim rozsah dokazovania je zásada vyjadrená v ustanovení § 2 ods. 10 Trestného poriadku; podľa ktorej orgány činné v trestnom konaní postupujú tak, aby bol zistený skutkový stav veci a to v rozsahu nevyhnutnom na rozhodnutie.

Nevykonanie dôkazov v rozsahu predpokladanom obvineným a hodnotenie dôkazov spôsobom, ktorý nezodpovedá predstavám obvineného, nie je možné uplatniť ako dôvod dovolania.

Dovolateľ v dovolaní neuviedol, ktoré dôkazy považuje za nezákonné.

Podľa názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky súdy obidvoch stupňov, pri vykonávaní dokazovania, postupovali v súlade so zákonom a v tomto smere im nie je čo vytknúť. Rozsah skrátenia dane nebol stanovený len na základe výpovedí zamestnancov daňového úradu, ale bol vypočítaný týmito osobami z preukázateľne fiktívnych faktúr ovplyvňujúcich základ dane a následnú daňovú povinnosť. Pre presné numerické vyčíslenie daňovej povinnosti, vychádzajúc z vylúčenia fiktívnych faktúr, nie je potrebné znalecké dokazovanie.

Súd, vykonávajúci dokazovanie vo veci, čo do rozsahu dokazovania nie je viazaný návrhmi strán ani ich názormi. Je výlučne na jeho zvážení, vykonanie ktorého z dôkazov má pre rozhodnutie veci podstatný význam a vykonanie ktorého naopak nie je právne významné, keďže pre vydanie rozhodnutia nie je podstatné koľko dôkazov je vykonaných, ale aká je ich dôkazná sila (argumenta ponderantur, non numerantur).

Nad rámec už uvedeného najvyšší súd poznamenáva, že dovolateľ neuviedol žiadnu relevantnú argumentáciu, z ktorej by bolo možné identifikovať prípadné východiská pre iné posúdenie spáchaného skutku. Jeho argumentácia sa opiera o tie isté ním deklarované skutkové zistenia a právne hodnotenia ako boli ním prezentované v konaní pred súdmi nižšej inštancie.

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolací súd na neverejnom zasadnutí uznesením bez preskúmania veci odmietne dovolanie, ak je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že nie sú splnené dôvody dovolania predpokladané ustanovením § 371 ods. 1 písm. i) a písm. g) Trestného poriadku, preto dovolanie obvineného Ing. Z.P. na neverejnom zasadnutí odmietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.